॥श्रीकृष्णगोपिजनवल्लभायनमः॥ ॥अष्टत्रिंशोध्याये॥ ॥गोपानामपिसो॥
अतइत्यत्र॥बालकाहियत्किंचिद्दृतमतद्भूयस्वबाल्यस्यानाम्नादेवोसारु
वत्रासर्वेषामग्रेतद्दर्शनतथानेतैरुक्तंकिंतुपश्चात्सकाशा॥तस्यास्वयंस्वभा
वोयत्स्वसमानशीलेषुवस्वसर्वस्वतयाज्ञातंघलुचरित्रंव्यक्ततयाकथयति
॥तादृक्कमेतास्वेवेतिगोपाःस्वस्वगृहेतास्यएवाचख्युरिदमेवसम्यक्चंच
लत्वे॥एतेनयथादिवेतासंशुणुयाज्ञानंतथैतेषांनिश्चीनोज्ञापितंभवति
॥एतच्चप्रकरणादेवज्ञापितमितितदंतेचततज्ज्ञापितमंतरंगक्रीडार्थंवन
प्रवेशेगोपालसादिसकथनेन॥अन्यथाव्रतवरणार्थंगच्छन्मथैतान्सं
गेननीतवांस्तत्कार्यंकृत्वैनिःसहितोजातस्तदुक्तसथेगोपैःपरिवृतइ
त्यनेननथात्रापिकुर्यान्नदेतदुदितत्वोक्तगोपानामपिसोच्यतइत्याचा

र्थैः॥ यथास्वामिनोगृहेषुस्थिताअपिवनेदिवाकुतोलोलगवद्भावानुभावे
नस्वहृदयेषुनृत्यगायंतिनथेतेपिनिश्चिकुतोलोलामासक्तिमनानुभावे
नस्वस्वहृदयेनृत्यगायंतिसाचातिगोप्येतिश्लोकैः स्फुटतयानोक्ता॥एतऊ
र्ध्वेनकथनेनैवोक्तोभवतिगानहेतुनृत्तासक्तेस्तुल्यत्वात्साचज्ञापितैवेति
तत्कार्यमपिसुतरांज्ञापितंभवति॥तदेतदुक्तंवर्ण्यवर्णकभेदेनस्वेन॥
वर्ण्यवर्णनीयंरात्रिचरित्रंवर्णकावर्णनकर्तारोगोपाः तत्रादिवाचरित्रंस्वा
मिन्यश्चेतिभेदः॥आसक्तिनिरूपणमुपपादयंति॥नहुरोधिसादिना॥
अत्रेतज्ज्ञेयं॥गुणसक्तिलक्षणकार्येणभगवदासक्तिर्ज्ञाप्यते॥आसक्ति
श्चेमोत्तरत्वाविनातितन्निरूपणेनक्षेमापिनिरूपितोभवतिसचाद्यश्लो
केननिरूप्यते॥सत्यंब्रुवएवासक्तिंजनयत्ययंतुलौकिकवल्लौकिका

दिकृष्णेननोक्तोभवसलौकिकत्वदृतः वस्तुतस्तमेवतत्रोच्यते॥फलितमा
ऊरा सक्त्यावर्णनमिति॥आसक्तोसन्नामयावद्भगवान्स्वयंनज्ञापयति
॥तावत्स्वरूपगुणलीलानज्ञातुंशक्यंतेयतस्तस्माद्धेतोरेकेनश्लोकेनबर्ही
पीडमित्यनेनगानोपक्रमांतेविद्याहृदंपंसपरिकरंवस्वस्वरूपज्ञानंस्फुटंय
थाभवतितथावर्ण्यतइत्यर्थः॥सर्वनादब्रह्मात्मकामूर्त्तेविद्यामंतरेवानु
वयिलांतरेवतत्फलभूतंगानेनस्वरूपानुभवंकारितवान्येनुस्वलोकात्म
कव्यापिविलंगस्वदिरनुभवात्मकविद्ययातत्फलभूतंवहिरंगसंगेन
स्वरूपानंदानुभवंकारयिष्यतीतिज्ञापनायाप्यत्रविद्याचनिरूपणंमि
तिज्ञेयं॥यद्वा॥श्लोकपंचकानांतरंगानारंभोक्तिव्यंजितमर्थमाकुर्विद्यो
तइति॥विद्यायाअंतइत्यर्थः॥साहिपंचपर्वात्मिका॥तथाचगानोक्तेः

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

सर्वश्लोकेषुतत्समानसंख्योक्तेषुतत्वेलब्धतेऽनथकंच ब्रह्मविद्यातोप्याधि
क्यंतस्याऋषीदंफलमितिज्ञाप्यतइत्यशायः॥श्लोकसंख्यातात्पर्यमाकुः॥कालो
धिकइत्यादिनाद्वादशमासात्मकःकालोद्वादशांगःपुरुषश्च॥इहतदधिकसंख्य
यागेयेतदधिकत्वंज्ञाप्यतइत्यर्थः॥इठेशारस्वछजलमिस्पत्र॥शास्त्रीनांनिर्ण्य
त्वायेत्यादि॥अलौकिकत्वनिसत्वस्वाविकधर्मत्वज्ञापनायेतदनाभिइत्युगो
पनायुत्रगवद्भोग्यसीमंतीनाशुश्रूक्षिपदत्रयोगः॥स्वार्थंतदपेक्षारहितः
फलभोगसमर्थकोयथाधिकारंतत्रप्रवर्त्तकश्चसाक्षाभवति॥यथापरमा
त्मा॥नाहश्चत्वमंतरंगत्वाज्ञोपेक्षुस्तीतिसाक्षिलक्षणं॥ऊसुमितेत्यत्र॥धर्म
कुर्वन्नित्यादि॥धर्मोहिसाक्षात्परंपरयाचदैनचतुर्वर्गस्यापिसाधकः॥अव
गाहनंचतत्रतथातीलाकरणार्थं॥एवंसतिलोकसिद्धकार्यंनिरंविनान (२

त्रगमनंचिरंस्थित्यादिकंलोकविरुद्धं॥लोकेचिकीर्षितलीलाज्ञानंचरसविरुद्ध
मितिसर्वसमाधानस्वकंसर्वसंपादकंगोचारणमितिभावेनधर्मलोक्तिः॥न
ह्यस्त्रियश्चाश्रुसेसत्र॥गोपिकानिरवद्यस्येतेति॥एतद्धितरश्रवणाभावेप्र
माणेपेक्षायामुच्यते॥भगवान्हिसप्रयोजकमेवकार्यंकरोतिनत्वन्यथा
पिशाचवत्॥अत्रचरमणार्थंभोक्तृदीयनमेवप्रयोजनं॥एवंसतियासुतद्भा
वस्तासुतच्छ्रवणंनिष्प्रयोजनकमितिप्रभुर्नकरोतेवेतिमंतव्यं॥एतेनश्लोक
सर्वैःपरंतुस्थापिभावोत्रैवास्तीत्रैवतद्दीपनंनान्यत्रेतिनिरस्तं॥सर्व
ज्ञस्यनाहश्चस्यसंभवइत्युक्तत्वात्॥नादनिष्टमृतस्यस्वप्रवेशोमात्रेणैवभ
गवदीयत्वकरणलक्षणस्वभावोनिष्प्रसंगश्च॥स्वस्वरूपातिरिक्तस्यवपु
षोत्राभावान्नरलोकिरसंगतिस्यादितन्नासर्यमाकुर्नंगवांस्त्वित्यादि

ना॥उक्तरीत्योद्बुद्धिविधरसात्मकंदिव स्कः॥रसश्चनावात्मकत्वात्स्वप्रियाव्यतिरि
क्तेषुस्त्रीषुतादृशात्मस्याप्रकटनाच्चामूर्त्तत्वेनलोकेप्रसिद्धः॥वसुर्विप्राणस्क
बहिःस्वस्वरूपंप्रकटयन्भवतितथायमपिकुर्वन्नुदारएवेत्याविरादिति॥अन्त्रै
वंज्ञेयं॥वेदायथामूर्त्तिधरास्त्रिएवेत्यादिवाक्यात्॥ग्राष्टात्मकत्वेनामूर्त्तत्वेनलो
केत्रसिद्धास्त्रियोवेदास्त्रिएवेसार्वदिकग्राष्टरसात्मकमूर्त्तिग्राकाङ्क्षत्वेनोयथात
थावस्तुतः साकारत्वात्सार्वदिकमेवरसात्मकंवपुर्बृहदारण्यएवप्रकटितवा
न्॥हृद्यवग्राकाङ्क्षेतुमनोमात्रलोग्यत्वं।बहिःग्राकाङ्क्षेसर्वेन्द्रियलोग्यत्वं॥
एवंसतिचक्तरीग्रविषयत्वेप्रियपदार्थस्यमनोमात्रविषयत्वंदुःखदमित्य
नुभवसिद्धमनोलक्षार्थंतथेति॥नात्विति॥सएवभगवानेवतथा॥ग्रात्मनि
नवपुषोनर्त्तनंसर्थः॥वैजयंतीचमालामित्यस्याग्रासे॥ततोप्याछादिकामि

निविज्ञेयस्यापिवस्तुयाथात्म्यज्ञानाछादकत्वमस्तीत्याशयेनेदमुक्तमन्य
थाग्रेविज्ञेयपदंचरूपेतिरूपितमितिनवदेयुः॥रंधुन्वेलोकरित्यत्रगुहानि
संधिनाऽन्तरमपाकुर्य्यादिच्छतिं॥नाडीहिरसात्मकोधारवत्कर्णद्वारक
दिप्रविष्टः सएवभगवदीयसर्वेन्द्रियविषयकविविधरसनावैनिर्ऊरैः पाथः
प्रवाहइवसुष्ठोरसहरूपोजालोयेनसमानशीलवसनानांपरस्परंतद्वर्ण
नरूपोवहिः प्रकटोभूत्॥सचसार्वत्रिकइतितन्नद्वयंहृदयस्थितोग्धरसो
मुख्याधररसस्तोत्राएवेति॥ससर्वासांहृदिस्थितः पर्य्यायेणसर्वासांह
दिप्रविष्टतद्वानिर्वचनीयोकटनादीदयेनसाक्षात्तद्वदनुभवयोग्यनाभव
तीत्यर्थः॥एवंसतियावदुक्तरीत्यासोग्रोनांतः प्रविज्ञातावदपिसाक्षात्त
द्भोगयोग्यतानभवतीतिग्रोषग्रंथोज्ञेयः॥एतदर्थमेवेति॥रसहरेणतदंश

४ वेत्यर्थमेवेत्यर्थः॥ अन्येवाये॥ अतएवेति॥ यतोविहितमक्किमलामप्ययंरसः
फलत्वेनप्रार्थनायएवतिष्ठति॥ ननुतत्स्थेवायंप्रासोमवसतोवंशश्रुयसंब
धिभक्तिनिरूपणानंतरंनिरोधोनिरूपितइत्यर्थः॥ एतस्यैवतात्पर्यांतरमप्याह
ः॥ सृष्ट्युत्पत्तानामिति॥ भक्तानामितिशेषः॥ नोगोमक्तिरसभोगइत्यर्थः॥ए
तत्पर्यवसायीति॥ एतदप्राप्तौतेषामपिसृष्टावुत्पत्तिव्यार्थेत्यर्थः॥ एतेनान्येषां
कैमुतिंन्यायेनैवजन्मवैयर्थ्यंज्ञापितंभवति॥ नैष्कर्म्यमप्यकृतभावेसादिवा
वेः॥ तर्ह्येवंफलस्यासिद्धत्वादग्निमलीलाद्वयंव्यर्थमित्याशंक्यतत्तात्पर्यमा
हुः॥ ततोविमोचनमित्यादि॥ येमुक्ताः स्वांतःस्थितावज्ञावालालाद्यर्थंसृष्टा
स्तेषांपरमानुग्रहोनिसलीलामध्यपातिभक्तेः सहैतद्भानुभवंकारयि
त्वापुनःसर्वभावंसंपादयतीतिस्कंधद्वयेननिरूप्यतइत्यर्थः॥ पुनःसर्वभावसं ५

पत्तेरेवतत्स्थापतिपदार्थत्वात्॥ लोकएतद्भपकटनस्यतात्पर्यवर्णनभावरूप
कतांचाहुः॥ अन्यथेति॥ अस्यैवपरमपुरुषार्थत्वेनसृष्टिमध्येयत्रोक्तापित्र
करनेनैवसृष्टेः सार्थकत्वं॥ अन्यथाप्राणसंबंधरहितदेहसृष्टिवन्मायर्थ्यादि
त्यर्थः॥ तदंगानामिति॥ महिष्यादीनामित्यर्थः॥ मुख्यप्रापणार्थमिति॥ मु
ख्यःपुरुषोत्तमः एतत्संबंधएवापेक्षितइति॥ तत्फलत्वेनकथनेसएवृथा
पितोभवतीतितथा॥ अतएवनामित्यत्रपूर्वकरणार्थविभागोहुःसांनक्कैरि
ति॥ लोकेहीनानामपिचरणारविंदसंबंधिकुंकुमसंबंधमात्रेणलक्ष्मीस
मानभाग्यवत्त्वंचरणमाहात्म्यमेव॥ स्पर्शमात्रेणपरुषमोदजनकत्वं
च॥ चरणश्चनक्किमार्गरूपइति॥ तद्धर्मप्रकटनंनक्किस्थापनरूपमित्य
र्थः॥ पुनश्चेत्यत्रएवंतात्पर्यानुक्तौबाधकमाहुः॥ अन्यथेति॥

प्रकारांतरेणात्पर्योक्तविस्तरः॥ पुरुषोत्तमस्यलोकेपिहीनायाःस्त्रियाःसं
बंधोत्कृष्टनायकत्वमापद्यत॥ श्रीपतेःकंसादिप्रयोगश्चतथा॥ अतस्त
त्रैवतात्पर्यमितिभावः॥ तथापिलोकरीत्याहूषणवंतस्यन्नवयेवेत्यनुक्त
ः॥ वैपरीत्यात्समाधानमिति॥ प्रमेयमार्गः प्रमाणमार्गाद्विपरीतोयत्रिषु
श्च॥ अधुनाचसएवघटीकृतइतिवक्तुंनाव्यादेवतथात्वमितिनदूष
यमितिभावः॥ अत्रमर्यादाविपरीतंभूषणमितिसारंमर्यादामार्गीयपर
मोत्कर्षवत्प्रोत्कर्षसिद्धेः सर्वमवदोतंअन्यथावैपरीत्यमात्रेणमार्गो
कर्षोनसिध्येत्॥ तेंद्रियाणामपितदफलनेहेतुमाहुः॥ बाधकानामि
ति॥ भगवदतिरिक्तस्यसर्वस्यबाधकत्वान्नत्यागेसतिअतिबंधकाभावे
नमोक्षलक्षणफलंननवेदित्यर्थः॥ मुमुक्षूणांतथात्वेपिनतथात्वमिसा

शंक्यतत्साधनमाहुः॥ साधकानामिति॥ सर्वात्मभावेनभजनंसाधकत्वं॥
यद्यपिसर्वात्मभावेसर्वस्यागोप्यंतर्भवतितथाप्याधुनिकानांस्वतस्तत्रावर
हितानांसर्वबुद्धिसर्वकर्तृत्यागएतद्भावनंचोपदिश्यतइतिपथशुद्धिः॥ अ
त्रैववयंपरिरक्षा॥ तदाधारत्वेनिमित्तमितितौ॥ गोपलीलयोरेककाला
धारत्वेप्रभुप्राकट्यंनिमित्तमितितयेत्यर्थः॥ चूतघवालेसांत्रत्रयाणा
मन्योन्यगुणप्रधानभावइति॥ स्थायिभावव्यभिचारिभावविग्रहभावा
नामित्यर्थः॥ गोप्यःकिमाचरदितिस्याच्चमे॥ तस्याधिदैविकरूपेना
संयादकमिति॥ कामरसोहिसहजः॥ वेणुनादेनसहसुधांतःप्रविष्टा
सहजंसर्वकामंहरिरितिस्वभगवद्दीयंनघटितंकरोतीतिनथा॥ दामोद
रेत्यस्यानासे॥ मर्यादायांहीनतामिति॥ हीनतांसाधनहीनतांस्वरूपतामि

तियावत् ॥ नादेलंक्रइत्यत्रयमाणमाकुः ॥ सावनस्पतीनिस्यादि ॥ यज्ञैदेवे
भ्योपाक्रामद्यज्ञायतिष्ठमानासावनस्पतीन्त्राविशादितिश्रुतिः ॥ सुधान्नो
गविवादेहेतुः ॥ सुधानधिकारइतिदेहवनंसखीमस्यान्नासः ॥ चरणानां
स्वरूपमाहेति ॥ अत्रेदमाकूतमित्यान्नाति ॥ भगवच्चरणाप्राकट्यंसर्वश्रु
तिप्रतिपादितं ॥ नदेवदेवानोपादाइत्युपक्रम्यतस्यान्याग्निनंदनमित्यंते
नाङ्कं ॥ तथाचैतादृक्पदसंबंधाद्देहवनस्वरूपसूत्रमत्वेननिरूपितंभवति
तत्कथमुर्क्कमन्त्रविकारनिरूपणेचरणानांतथेति ॥ अत्रेदमाकूतं ॥ लोक
वेदातीतश्रुतिमार्गीयलीलासामग्रीहिनाम्यत्रदृश्यतेएवंसतितत्कर्त्रा
पितथेतिसिद्धयति ॥ अतएवदेहवनाकृतोहरिस्तत्रेवस्थितियतस्तत्रपु
ष्टीलीलानांगीकारोवश्यतेएवंसत्यन्वयव्यतिरेकाभ्यामियंलीलात्रैवेतिफ ६

६१

लिष्यतिएवंसतित्रैवश्रुतिरंगीकारः ॥ स्तत्रेतच्चरणलीलेतिज्ञेयं ॥ अतए
वबर्हणेपिप्रेतंबोधयितरासकरामोव्रजस्त्रीणांचिक्रीडजनयन्मुदं ॥ कस्य
स्मगोप्यइत्यादिनेयमेवोक्ताकालीयशिरस्यृत्वेनेतच्चरणाश्रयंतत्रपुष्टि
लीलायामनंगीकारादतएवतत्स्तुतिरयिताहरी ॥ अतोयत्रश्रुतिमार्गी
यन्नक्तिमार्गप्रकटनंलीलायांतत्रैवतच्चरणारविंदाविर्भावइतिज्ञेयं ॥ अतः सु
श्रुंचरणानांस्वरूपमाहेति ॥ असाधारणधर्मनिरूपणेधर्मिनिरूपणंसंपन्नि
वर्तयतोलीलेवतस्यचायिका ॥ एवंसतिदेवानांपादइत्याराध्यदेविकावा
नंदरूपाविर्भवेन्नयावनिश्चरणरूपाएवैकानितदतीतत्वमेतच्चरणयोर्ज्ञा
पितंभवति ॥ उक्तेषुपुरुषोत्तमोलोकवेदप्रथितोज्ञेयः ॥ अयंतदतीतइति
ज्ञेयः ॥ धन्यास्त्विमत्र ॥ सदोषोनज्ञायतइतिदोषस्वरूपमाकुः ॥ नज्ञायतइ

ति॥मृगीनिर्गतवत्स्वरूपंपक्कसादिप्रतिपादनेनतज्ज्ञानंयतइतिसंक्षेपोदोष
इत्यर्थः॥इदंतुधुरिस्थत्वेतस्याश्चधारणंततोपीति॥सर्वोत्तमंमितिशेषः॥क
स्मान्मुखनिर्गतेसत्र॥मुखंवागधिपतिरित्यादि॥अत्रायंभावः॥सर्वश्लोकेदे(
वस्त्रीणांमोक्षएवोक्तोवस्तुसामर्थ्यान्नतुरसपानमपि॥गवांभगवदीयत्वात्
भगवत्संगतत्वात्प्रियत्वाच्चूरसपानमुच्यते॥तत्रसुरस्त्रीणांयत्रतथात्वंतत्रैता
संपंक्तजातीयत्वेनतदसंभावितमिसाक्षोकानिरासायनेदंसाधारण्येनग्रा
नंकिंतुयथैतासामपिरसानुभवोभवतितथासर्वसामर्थ्यंप्रकटनसर्वकमि
तिज्ञापनायेति॥अतएवाग्रेहृदिप्रकटांस्मरंश्लोकः॥आधिदैविकसंबंध
मात्रेणयत्राध्यात्मिकाधिभौतिकयोरपिकार्यकरणसामर्थ्यंतत्रसाक्षादा
धिदैविकस्यैवकरणत्वेकिंवाच्यंकार्यसंपत्तावितिवागधिपतित्वायुक्तस्ता(७

स्यर्थः॥एतेनशास्त्रनिष्टस्यत्रोक्तोसाधनसंपत्तिरुक्तासंभवति॥किंच॥वाच्यार्थ
ज्ञानेरसस्वरूपात्मैज्ञानात्तत्कार्यासंभवइतिसंकाकस्यपदार्थोक्त्यानिरस्ता
॥स्वरूपात्मकत्वादर्थस्यस्वतएवप्रकटत्वात्तज्ज्ञानसाधनानामनपेक्षणा
लवत्वाच्चनपक्षत्वादिकंप्रतिबंधकमतःसर्वमवदातं॥अपरंच॥कस्मान्मुखा
न्निर्गतस्यतत्रापिपरंपरासंबन्धस्यपीयूषस्ययत्रैतादृशत्वंतत्रापिपक्षपात
त्रसाक्षान्मुखपानकर्त्रीषुकिंवाच्यमित्यनुकंगज्ञापनायायिनिर्गमना
द्यक्तिरितिज्ञेयं॥अपच्च॥मुखस्याग्नित्वेनसाक्षात्तत्पानकर्त्रीणांकदाचि
त्तत्पीयूषंतापफलकंटजनयति॥इदंतुतस्मान्निर्गतत्वेनमदेवानंदज
नकमेवनतुतथा॥तस्माद्भिन्नत्वेनपरंपरासंबंधाच्चतद्धर्मासंभवात्॥अ
तएवसाक्षात्संबंधानंतरंयादृशास्तायस्तादृशोनहर्वं॥किंतुसदृशसंबंधा

न्नद्धर्मवत्त्वस्यापिसहजत्वात्कंचनतापंजनयतीतिज्ञापनायतावदुक्तमिति॥
धनिष्ठलांनूननकर्णत्वादिति॥पुटवोस्पातन्नयथैकेनरसेनहर्षोद्वितीयर
सावकाशोनसंभवतिनथैकेकरुणसंबंधिनादरसस्यामिनत्वात्तेनहर्षो
पुटेद्वितीयादिरुणसंबंधिनांतेषांघवेशासंभवकरुणनाथौंद्वितीयादिषु
टापेक्षावरूपकात्तिनथात्वं॥अन्यथाकरुणाभावेननादयरुणासंभवाद्वितो
यादिपानमेवनस्यात्॥अत्रेवंवदेयं॥नगवत्संबंधार्थेनिलोकिकेंद्रियया(
घः किंचलौकिकैरवतेः॥घत्रदिसाचनत्रहेतुः॥तथाचतथैवतावन्मा
धनसंपत्तिर्भवतीतिनानुपपत्तिः काचित्॥घ्रयोक्तांबेसत्र॥संबोधनं
दयार्थमिति॥दययानगवन्निकटएवस्थापयेदितिभावः॥तेषांशरीरेति
॥पत्त्वैरेवावतांगत्वेनास्यदर्शनाभावाछगदिनयाभावइतिकेचित्॥न

घस्तदेवत्र॥सर्वंतत्तेज्ञातवंतइति॥नगवत्स्वरूपात्मकसत्तत्वंज्ञातवंतइत्य
र्थः॥गागोपकैरित्र॥सर्वेषांमेतवनानामित्यारभ्यतत्रगछतइत्यंतं॥अछद्वि
पदेनाछद्विनिरूपितसिद्ध्यते॥वस्तुतत्वाख्यानहेतुत्वतत्तत्स्वनावोऽछद्वि
पदार्थोत्रविवक्षितः॥एवंछत्समुखनिर्गतेत्यादिनोपछचेपिसतितदुक्ते
ष्वेतदसाधारणनावाविकासाभावेनतेषुलवसौगवशनितसंबंधेसतिवन
स्यापितत्तत्तादिस्वनावोदृढंघनहर्षविकासप्राप्तिर्नवति॥गोपेश्वरसिकत्व
स्पष्टं॥तदेवधर्मपदेनोच्यते॥तदेतदुक्तमेतद्दीयाछद्विधर्मश्चतत्रगछत
इत्यनेन॥गोस्तनस्थुरितिपदेनक्रियानिर्देशएवकश्चातसंबंधादत्रापि
तथा॥वेणुस्वनयोरीदृशौयौत्तत्तादात्म्यसंगिकामिदंनादकार्यंवस्तुस्वनावउ
॥तत्वेतदुदितंनगवतायंनादःकृतइतिज्ञाप्यतेतेन॥तात्मसंगिककार्यकथ

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

नेनयत्रेनेषूवैताहृत्यंतत्रेतन्नाम्रविषयेषुकिंकाञ्चमितिज्ञा
प्तेः॥अनोन्नीताइत्यादि॥गोनिष्ठस्यर्थबंधनादिषयासंकरो
नितथास्मासुत्रयासंमाकरोत्तिस्मात्रयेनुषयासाङ्गीताःस्वजणवस
मर्पयंतीसर्थः॥निदानेइतिपात्रानामोक्तिः॥एकोनविंशोध्यायेप्र
करणार्थनिरूपणेविद्यापंचकमत्रापीत्यादि॥ श्लोक १७५